

Prædiken til 14. søndag efter trinitatis

Luk. 17, 11-19

Det er underligt, at det er sådan, men det er almindeligvis sådan, at vi har meget lettere ved at finde på noget brokke os over end noget at takke for.

De fleste af os er super gode fejlfindere! Super dygtige til lige præcis at slå ned på de fejl og mangler der måtte være – i regeringens dispositioner, i samfundet, sygehusvæsenet og ældreplejen. Og vi er også meget dygtige til at finde fejl hos hinanden – i vores nærmeste relationer: Så har vi en mor, der er alt for dårlig til at lytte eller en datter, der har alt for travlt med at realisere sig selv. Vi finder fejlene lige med det samme. Eller hos vores kollegaer eller naboer – bevar mig vel, hvor er det let at finde på noget at brokke sig over. Men hvad der måske er endnu mere underligt, er, at vores fejlfinder-ger ikke kun gælder i forhold til andre, men i høj grad også gælder i forhold til os selv. De fleste af os er meget vel klar over egne fejl og mangler.

Det er ikke så tit, at vi møder et menneske, der bare udstråler glæde og taknemmelighed og giver udtryk for det. Og når vi gør – altså møder sådan et menneske - lægger vi mærke til det, fordi det er fantastisk opbyggende, og fordi det modsatte er langt mere

almindeligt.

Ikke så sjældent hører jeg mennesker sige: ”Jeg burde være glad, for jeg har alt: En dejlig familie, gode venner, et godt job, et godt helbred, god økonomi osv. – men det er jeg ikke. Jeg er ikke glad”.

Det er ikke ualmindeligt, at vi kan have det sådan engang imellem, og det siger noget om, at glæden og taknemmeligheden ikke afhænger af, hvad vi har, men af noget andet.

”Vi må indse, at det i hverdagen ikke er lykken, der gør os taknemmelige, men taknemmeligheden der gør os lykkelige”, som en har udtrykt sig. Og en anden formulerer det sådan: ”Det er ikke modgang, der gør mennesker ulykkelige, det er derimod manglende taknemmelighed, der skaber rum for modløsheden”.

Vi har nok alle sammen et menneske i vores omgangskreds eller nærhed, som har oplevet det, som de ti spedalske i fortællingen oplevede: Nemlig at få livet tilbage. Og de fortæller næsten samstemmende den samme fortælling, nemlig at livet har fået en ny betydning for dem:

Det kan være mennesker, der har været alvorligt syge, og som er blevet erklæret ra-

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 415. 118. årgang
September 2017
ISSN 0901-2214

ske. Det kan være mennesker, der har været ude for en ulykke og er sluppet fra den med livet i behold. Det kan også være mennesker, der har oplevet noget, der gjorde dem bange og opmærksomme på livets forgængelighed og skrøbelighed. Mennesker der på en eller anden måde er blevet ramt på deres eksistens – oplever at blive fyldt af taknemmelighed, og vil næsten altid fortælle, hvordan alt andet blev ligeegyldigt og underordnet, undtagen dette ene: Glæden over at leve og være sammen med de mennesker, man elsker. Det er inspirerende for os andre at møde et menneske, som har fået dette nye klarsyn og fokus i sit liv. Og det kan nok vække til eftertanke hvad angår det almindelige hverdagsliv, som der jo heldigvis er mest af. Sætter jeg nok pris på det, der virkelig betyder noget? Husker jeg at være taknemmelig for alt det, der er godt i mit liv? Er jeg opmærksom på, at livet ikke er en selvfølge, men noget jeg har fået givet? De spørgsmål bliver sat på spidsen i dagens evangelium.

Der er 10 syge mænd. De er spedalske – og det er en sygdom, der ikke alene er væmmelig og smertefuld, men også socialt isolerende. De spedalske blev betragtet som urene og kunne ikke deltage i det almindelige liv i byen, men måtte holde sig isoleret ude i bjergene for ikke at smitte de raske.

De er altså 10 mænd, der om ikke andet har det til fælles, at de befinder sig på kanten af samfundet. De 10 er som en menighed. 10 er nok til en menighed. I jødisk tradition og ifølge loven skal man være 10 for at udgøre en menighed. I Folkekirken har vi også videreført tallet, selvom Jesus godt nok siger et

sted, at han er tilstede, hvor 2-3 er forsamlet i hans navn, og selv om man nogle steder ude på landet tager det vældig bogstaveligt, at der ikke skal flere til – så er det faktisk sådan ifølge lov om kirkers brug, at 10 medlemmer i sognet kan kræve at få kirken stillet til rådighed for gudstjeneste med en anden præst end sognets. Det er den lov, der ligger til grund for valgmenigheder. Altså, vi kan betragte de 10 spedalske som et billede på en menighed. De står der på kanten af samfundet, og da de ser Jesus, opløfter de deres stemmer til Herren i et ”Kyrie eleison” – Herre, forbarm dig over os! Og Jesus svarer dem: ”Gå herfra!” – med et udtryk som konger brugte, som afslutning på en audiens – eller som præster brugte, når de havde erklæret en uren for ren.

Alle 10 bliver helbredt, men kun en af dem kommer tilbage og takker Jesus for det. Alle 10 oplever at få livet tilbage. Og det underlige er ikke, at den tiende vender tilbage og takker. Det underlige er, at de ni andre ikke gør. Men de ni andre gør egentlig bare, hvad Jesus bad dem om – nemlig at gå til deres præster, for at blive erklæret raske, som det var skik dengang. Måske ligger der hos Lukas en kritik af de ni jødiske præster, som ikke sendte de helbredte mænd tilbage til Jesus, så de kunne udtrykke deres taknemmelighed og anerkendelse af, at Jesus er Guds søn, og derfor er han den rette at takke. Det gjorde de ikke, men det gjorde overraskende nok den tiende, som var samaritaner. Og den tiende får noget, de andre ikke får. Han retter sin taknemmelighed mod Gud, som den der i Jesus har givet ham livet tilbage. Og Jesus siger: ”Gå herfra! Din tro

har frelst dig!”

Frelse betyder egentlig ”frihalse” – altså at kunne gå med halsen fri og refererer til vikingernes behandling af deres slaver. Så længe en person var slave, gik han eller hun med en ring om halsen, men hvis slaven blev frigivet eller løskøbt, blev ringen taget af, og personen var en frihals – en frelst. Samaritanerens tro har altså på en eller anden måde gjort ham fri og ubundet. Og i denne fortælling synes tro at være det, at vi er frie, når vi er, hvor Kristus er, og med taknemmelighed ved, at ved ham har vi fået alt.

Taknemmeligheden er sat på spidsen i fortællingen om de spedalske, der bliver raske. Ligesom taknemmelighed sættes på spidsen i sit udtryk, når vi erklæres raske eller overlever en ulykke. Ekstreme livssituationer fremkalder både bøn og tak. Det siges. at Skejby Sygehus er det største bedehus i Jylland. Det tror jeg er rigtigt. Vi beder, når vi ikke ved, hvad vi ellers skal stille op. Heller ikke med vores tak.

Men hvis det er rigtigt, at det er taknemmeligheden, der gør os lykkelige, og hvis det er rigtigt, at taknemmelighed gør vores liv rigere – og det tror jeg virkelig, det er – så er det værd at arbejde på at øve sig i at være taknemmelig også til hverdag.

I en kristen sammenhæng vil vi sige, at taknemmelighed har sit udspring i opfattelsen af livet som en gave. At vi ikke har ret til eller krav på livet eller på, at livet skal være godt. Men at det er blevet givet til os af Gud. Vi er gode til at finde fejl og mangler. Vi er også tilbøjelige til at fokusere på, hvorfor der er så meget ondt i verden. Det er Løgstrup, der vender lidelsens problem på hove-

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

det, når han, i stedet for at spørge: ”Hvorfor er der så meget ondt i verden?” spørger: ”Hvorfor er der så meget godt i verden?” Vi kunne lige så godt undre os over, at der overhovedet er noget godt i verden. Men det gør vi ikke. Og det gør vi ikke, fordi vi ikke kan lade være med at anse livet for at være livet værd. Og det er det, der får os til at stå op hver morgen og gå i gang med dagen. Det er det, der får lægerne til at gøre alt for at holde liv i mennesker – også nogen gange næsten på trods af mening. Hvorfor? Fordi livet er en gave, og fordi det er et mirakel, at vi overhovedet er til.

Det skal vi øve os i at være taknemmelige over. Vi skal øve os i at blive ved med at forundres over Guds gode gaver. Ikke fordi Gud er afhængig af vores taknemmelighed, men fordi taknemmeligheden gør os godt og gør os bedre til at være mennesker, der viser vores medmennesker den respekt, at de ikke er en selvfølge eller en fejl, men at de er gaver i vores liv.

Når vi lærer vores børn at sige ”Tak for mad” eller ”Tak for i dag”, så er det ikke bare høflighedsfraser, men en sproglig bevidstgørelse af taknemmeligheden i hverdagshøjde. Taknemmeligheden er en vej til Gud. Vi beder til Gud, når vi har problemer og føler os magtesløse, og vi gør det også, når vi oplever noget stort som den tiende spedalske i dag, der fik livet igen. Vi kan slet ikke lade være med at rette vores taknemmelighed mod Gud, når troen får plads. Taknemmelighed er i familie med forundring og ydmyghed over for livets skaber, selve skaberværket og hvert enkelt menneske. Sådan er Gud, verden og mennesket tæt

sammenknyttede. Og vi mindes om, at taknemmelighed ikke nødvendigvis hænger sammen med at være lykkelig eller at lykkes, men at det er en indstilling, vi kan øve os i. Det gør os ikke til bedre mennesker, men det gør os bedre til at være mennesker - frie mennesker af Guds nåde.

Hanne Jul Jakobsen

Møllevang Sogn, Aarhus

Salmer:

3, 588, 289, 292, 439, 413 (nadver), 861 i ”100 salmer” Herren svinger tryllestaven